

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Jogász-egyleti tagok számára:

apr.—decz. 1 „ 50 kr.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegíthetek minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A főtanoda könyvnyomdája, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

VI-ik évfolyamára.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre: 3 frt. Evnegyedre: 1 frt 50 kr. Jogász-egyleti tagok részére apr.—decz. 1 frt 50 kr o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Meghívás

a maros-vásárhelyi jogász-egylet IV-ik szakosztályának f. évi ápril 20-án, délután 4 órakor, a helyi kaszinó-egylet helyisége tanácskozási termében tartandó rendes ülésére, a szakosztály t. tagjai tisztelettel meghívtnak.

Maros-Vásárhely, 1874, ápril 16

Ügyvéd Szabó József,
szakosztály elnöke.

Maros-Vásárhely, ápril. 17.-én

A javaslat hatodik fejezetében (39—49. cz.) a közönséges német-váltórendszabálynak az elfogadás végetti bemutatás és az elfogadásról szóló 18—24. §§-ait és a 98. §. 3-ik pontját veszi át azon változtatással, hogy a 40. cz.-ben a vásári váltók bemutatására vonatkozó időre nézve a magyar vtk. 57. §-át veszi át, a mit mi is helyesnek tartunk, a 46-ik cikkben pedig a svéd vtk. 21. §. nyomán kimondja, hogy oly váltóknál, melyek lát után bizonyos időre szólnak, az intézvénnyezett az elfogadás napját is kitenni tartozik. Ezt mi a 42. cz. mellett, melyben a k. n. v. 20. §-e van átvéve, s melyben kimondatik, hogy lát utánra szóló váltó elfogadása esetében a keltezés megtagadása, óvás felvételére kötelez, s az óvatolás napja ily esetben bemutatási napnak tekinthetik; külön kimondandónak nem tartjuk, egyébaránt a dolog lényegén mit sem változtatván, nem ellenezhetjük, akkor azonban szükségesnek látnók ezt a 42. cz.-be felvenni, még pedig annak elejére iktatni, mivel visszásnak tűnik fel, ha a keltezés elmulasztásának következménye a 42. cz.-ben, a keltezés iránti kötelezettség pedig később a 46. cz.-ben mondatik ki.

A hetedik fejezetben (49—65. cz.), mely a fizetés végetti bemutatás, lejárat, fizetés és a fizetési határidő meghosszabbításáról szól, a k. v. r. 30—35, 37—40, 43 és 99. §§-ei vannak átvéve, következő eltérésekkel:

A 49. cikk önálló intézkedést tartalmaz, melyszerint: „A váltó lejáratkor fizetés végett

az intézvénnyezettnek, a kijelölt fizetési helyen akkor is bemutatandó, ha ez az elfogadást korábban megtagadta.“ Ezen szabványból másfelől az értetik, hogy ha t. i. az említett esetben is bemutatandó, akkor annálkább bemutatandó akkor, hogy ha a váltó el van fogadva. Hogy szerző ezt így értette, kitűnik a javaslat 76. cz.-ből is, melyben ellentétben a k. n. v. r. sz. 44. §-vel az elfogadó, illetőleg a kibocsátó elleni kereset fenntartására, a telepített és telepessel ellátott váltó kivételével a váltóbirtokost csak az óvás felvétele alól oldozza fel, de a fizetés végetti bemutatás alól nem.

A javaslat tehát a magyar váltó-törvény 100. §-ból indul ki, s habár kissé leplezetten azon elvnek ad kifejezést, hogy a váltófizetés végett mindig bemutatandó. Ez a 49. cz. indoklásából is látszik, melyben kimondatik, hogy a váltó-intézvénnyezett csak a bemutatás által jön tudomására annak, hogy kinek fizessen.

Ezen intézkedést mi, igénytelen nézetünk szerint, helyesnek nem tarthatjuk, mert

a) anomaliát tartalmaz, miután a bemutatásnak óvásfelvétele iránti kötelezettség nélkül váltójogi jelentősége nincsen, s a váltókeresetben okmányilag igazolni nem lehetvén s másnemű bizonyításnak helye nem lévén — a gyakorlatban contraversiákra adna alkalmat;

b) ellenkezik a váltójog szellemével s a k. n. v. r. 40. §-vel, melyet a 60. cz.-ben a javaslat is átvett s melyszerint, ha a fizetés a lejáratkor nem követeltetik, az elfogadó, illetőleg a kibocsátó jogosítva van a bírósághoz a váltóösszeget deponálni.

Ez által a váltó-adós érdekének elég van téve s ennél fogva a váltóbirtokosnak érdekében áll, hogy beperesítés előtt a váltót praesentalja, nehogy azon eshetőségnek tegye ki magát, hogy a per tárgyává tett követelés, kellő időben letéteményezve legyen, de viszont ezzel szemben csak jogot lehet adni a váltóbirtokosnak, hogy oly esetben, mikor viszkerezettel élni nem kíván s a váltón telepes megnevezve nincsen, praesentalja, de kötelességévé teendőnek nem tartjuk;

c) ellenkezik a k. n. v. r. alapelveivel s ezért attól eltérni nem vélnők;

d) ellenkezik a váltófelőli mai fogalmakkal, melyek szerint a k. n. v. r. sz. e tekintetbeni álláspontja van elfogadva.

Mindezek után úgy véljük, hogy a fizetés végetti bemutatást illetőleg, helyesebb a k. n. v. r. határozatait, s ezért a 49. cz.-ét kihagyandónak tartjuk. Ha azonban kifejezést akarnánk határozottan adni annak, hogy a viszkerezet fenntartása tekintetéből a lát utánra szóló váltók az intézvénnyezettnek akkor is bemutatandók fizetés végett, ha az elfogadás meg volt tagadva, ezt az 50. cikk végére vélnők beiktatandónak, mi egyébaránt a k. n. v. r. 41. cz.-vel szemben, melyet a javaslat 96. cikke átvett s melyben kimondatik, hogy készfizetési viszkerezetre a fizetés végetti bemutatás s ennek óvás általi igazolása mindenesetben szükséges, feleslegesnek tűnik fel.

Az 55. cz. a magyar váltótörvény 40. cz.-nek a hazai vásárookra szóló lejárat idejére nézve felállított határozatait veszi át, mit csak helyeselni tudunk.

Az 59. és 60. cikkeken a k. v. r. 38. és 39. §§-ei vétetnek át azon hozzáadással, hogy

ha az elfogadó a részletfizetés feljegyeztetését az eredeti váltóra elmulasztja, a váltó harmadik jóhiszemű birtokosának az egész váltóösszegért felelős. Ezen intézkedést helyesnek tartjuk.

A 61. cz.-ben a k. n. v. r. 40. §. van átvéve azon hozzáadással, hogy az elfogadó, illetőleg kibocsátó, nemcsak akkor jogosított a váltóösszeg bírósághozi letételére, ha a fizetés nyílt időben nem követeltetett, hanem akkor is, ha a bemutató jogosultságát a váltóösszeg felvételére nem igazolja.

Ezen hozzáadást helyesnek tartjuk, de nézetünk szerint a letéteményezés eseteinek taxativ felsorolása mellett vagy felkellenék sorolni a letéteményezhetés többi előfordulható eseteit is, mint mikor a követelésre bírói lefoglalás vitetett, mikor a több személyekre forgatott különböző példányok birtokossai egyszerre jelentkeznek a váltóösszeg felvétele végett, mikor a váltóbirtokos a felajánlt összeggel megelégedni nem akar, mikor a viszkerezetre szükséges okmányokat mind kiadni vonakodik sat., mert a pt.-könyv elvei szerint mindezen esetekben, sőt ezenkívül az elveszett váltóknál is, melyről a javaslat is egyébiránt hátrább megemlékezik, a letéteményezésnek a fizetéssel egyenlő joghatálya van, vagy ha az esetek mind nem soroltatnak fel, ki kellenék mondani, hogy ezenkívül letéteményezésnek mindazon esetekben helye van, mikor azt az anyagi magánjog megengedi.

A 62., 63 és 64. cz. új intézkedést tartalmaznak s ezekben a fizetési határidők meghosszabbításáról történik intézkedés, s kimondatik, hogy „a fizetési határidő meghosszabbítása joghatálylyal csak úgy bír, ha a váltóra rávezettetik s foganatja csak azok ellenében van, továbbá, hogy a fizetési határidő meghosszabbítása által sem a váltó lejáratában, sem az elévülési idő kezdetében változás nem történik; ezen intézkedéseket helyeseknek tartjuk, mert ugyan mindezt a k. n. v. r. intézkedéseiből önként folyik, még sem felesleges határozottan való kimondásuk.

Végül kimondatik, hogy ha a fizetési határidő a felek akaratán kívül álló esemény által halasztatik el, ez által úgy a váltó lejárat, mint az elévülési idő kezdete elhalasztottnak tekintetik. Erre nézve indokul az hagyatik fel, hogy czélszerűnek látszott a szükségképeni prolongatio hatályát is megállítani, a milyen előfordul például, ha a vásár, melyen a fizetésnek történni kellett volna, elhalasztatik, vagy ha az államhatalom a bemutatási határidőt elhalasztja. Mi az indokokat is tekintetbe véve, ezen cikket egyfelől nem elég szabatosnak, másfelől szükségtelennek tartjuk. Nem elég szabatos, mert a felek akaratán kívül álló esemény alatt igen tág értelmet lehet ezen cikknek adni, mivel például a rossz termés, égés, sat., mind a felek akaratán kívül álló események, ezekért azonban a váltó-lejáratát elhalasztottnak nem lehet tartani, sőt nézetem szerint, ha például a váltó így szól: fizessen ön a maros-vásárhelyi urnapi vásárra 1874-ben; a vásár pedig például marhavész vagy cholera miatt — quod Deus avertat — elhalasztattnék, vagy plane, aztán meg sem tartatnék, nem gondolnám, miként a t. tanár ur, hogy e miatt a váltó az urnapi vásár rendes idejében lejártnak ne tekintetnék s lejárt és az elévülési idő kezdete például a jövő évi urnapi vásárra halasztattnék el. Nem szükséges e cikk,

továbbá szerző másik példájából kiindulva, mert ha a kormányhatalom valamely esemény miatt — mint ez 1866-ban Prágában történt — a bemutatási határidőt általában meghosszabbítja, akkor a meghosszabbításból önként következik, hogy a fizetési idő és ezzel az elévülés kezdete is meghosszabbított.

Fekete Gábor.

Gy.-Fehérvár, 1874. ápr.

A szomorú jelenségek, melyek a sajtóbani személyes megtámadások és az esküdszéki ítéletek folytán felmerülnek, méltó aggodalmat keltenek a mélyebben gondolkodó hazafiban a jövő iránt; mert ha a sajtószabadság személyes boszu eszközévé használtatik fel, már magában ezen tünemény az erkölcsi hanyatlásnak előhírnökeül tekinthető; ha pedig ilyen személyes boszúból eredő — a becsületsértést nyilván magában foglaló — megtámadásoknak az esküdszék a vétkességet megtagadja — akkor a társadalom felbomlásától távol nem vagyunk.

A sajtószabadságnak csak akkor van erkölcsi értelme, és csak akkor hathat jótékonyan az állami és társadalmi életre, ha a sajtószabadság egyfelől a politikai és társadalmi nézeteknek és kérdéseknek tiszta meggyőződésből eredő, tárgyilagos megvitatására és tisztázására szolgál; másfelől ha az önkénynek leküzdésére használtatik fel.

A kormányférfiak eljárását és tetteit tárgyilagosan a sajtóban bonczolni, megvitatni és azok felett ítéletet mondani, a polgári szabadság egyik főfeltétele; de a kormányférfiakat személyökben, becsületökben és jóhírnevükben támadni meg, — nevöket pártérdek vagy személyes boszu áldozatjaként a sárban meghurczolni, midőn van törvény a miniszteri felelősségről, és parlament; midőn ez által saját magunkat csapjuk arcul és a külföld s ellenségeink előtt tekintélyünket csorbitjuk — ez nem csak minden igaz hazafit mélyen megbotránkoztató jelenség, hanem ez által a kormányzás s általa az állami lét van veszélyeztetve.

A hol alkotmányos törvényekben gyökerező kormánynak tekintélyét támadják meg, ott egy sarkallatos törvénynyeli daczoló hajlam mutatkozik; a kormány tekintélyének megtámadása után pedig a törvény megszegésének hajlama fog elétünni; és ezután mi következik, azt könnyen előre láthatni.

Magyarországon minden hatóságnak léte a törvényben gyökerezik; a törvény jelöli ki a hatóságoknak és közegeinek irányát; és törvény gondoskodik arról is, hogy a köteleességet mulasztó közeg ártalmatlanná tétessék.

Ha tehát egy hivatalnok köteleességét nem teljesíti, hivatali hatalmával visszaél, stb., van törvény az orvoslásra, és van hatóság ezen törvénynek végrehajtására. — Az, a ki hivatalnok ellen a sajtóban lép fel, a nélkül, hogy az illetékes hatóság segítségét igénybe vette volna, annak sérelme alaptalan és személyes boszuját a sajtóban elégti ki; és többnyire álarcz alatt, banditaként rohanna meg áldozatját és azt egyik legdrágább kincsétől: jó hírnevétől igyekszik megfosztani.

TÁRCSA.

A fogyasztási-egyletek.

(Folyt. és vége.)

A fogyasztási egyletek haszna — értve, ha azok feladatukat jól teljesítik — beláthatlan.

E tekintetben maga az alapeszme, mely — mint előbbi számban érintők — a fogyasztási-egyesületeknek létét adá, elégséges felvilágosítást nyújt, úgy, hogy bővebb indokolása ez intézetnek tulajdonképpén szükségtelen.

Már maga azon körülmény, hogy az ilyen egyletek a kevésbé tehetős osztályoknak, korunk mindinkább költségesebbé váló háztartási viszonyaival szemben életszükségleteik beszerzését lényegesen megkönnyítik, elég indok arra, hogy ily egyletek minél számosabban alapittassanak. Eltekintve attól, hogy még azon felül a tagoknak, mint részvényeseknek, vállalati nyereséget is hoznak s a társulás és asszociáció nagy eszméjének más irányokbani uralom-jutását is hathatósan előmozdítják és megkönnyítik. Nagy előnye továbbá az egyleteknek az, hogy a kis kereskedésben előforduló számtalan visszaéléseknek ellene működnek, s ez által a fogyasztó-közönség általános érdekeit is biztosítani segítik, nem is említve, hogy a túlfeszített verseny és szabad concurrenzia kínjait, árnyoldalait is

A sajtószabadság ferde felfogása mellett a hivatalnok gyakran kötelessége pontos és szigorú teljesítésének áldozatja, annyiban, a mennyiben a sajtóbani alaptalan megtámadásoknak van kitéve, és a hivatalnok, ki a törvényt ismeri, még azon elégtételt sem veheti igénybe, mely az utolsó honpolgárnak rendelkezésére áll! vagy pedig, ha a hivatalnok becsületében sértetik meg, az esküdszék — más felfogásból kiindulva — felmenti a rágalmozót és a hivatalnok marad... a látszattal terhelve.

A kormány a hatóságok és közegei a nép akaratjából eredő törvényeknek végrehajtói; ők a nép jólétének őrei és előmozdítói; egyenként és összesen ők a népnek — ezen óriási testnek — szemei, fülei és karjai.

Ha a nép a kormányt, a hatóságokat és közegeit nem tiszteli, lemond a rendről és feladja a személy és vagyon biztonságát.

A hazai tekintélyes lapok felfogva a sajtószabadság valódi értelmét, és belátva a sajtószabadság ferde felfogásának és felhasználásának szomorú következményeit — lapjaikban a sajtó-brávok megtámadásainak tért nem engednek; ezen körülmény intő például szolgálhatna a népnek!

A sajtószabadság ferde felfogásából eredő káros következményeket, mindenekelőtt az esküdszéki intézmények reformálása által lehet megakadályozni, és pedig, ha az esküdszékek hatásköre a politikai sajtóvétségek feletti bíráskodásra szorítkozik; mert egyesek és társulatok erkölcsi létének védelmét a sajtószabadság túlkapásai ellenében, a pártérdek és az egyéni tágkörű felfogás és nézet oly különböző és sajátságos árnyalataira bízni, annyit tesz, mint a társadalomnak egyik legfőbb támaszát: a békés együtlést, a kölcsönös bizalmat és tiszteletet megingatni.

A büntető bíróságok ítéletei pozitív törvényeken alapulnak, és ezen ítéletek több megnyugvást és nagyobb biztonsági érzetet keltenek a társadalomban, mint az esküdszékek határozatai; példa: a kassai és pozsonyi esküdszékek közlelbi ítéletei. Vétethetnek a büntető bíróságok is, mert az emberi gyarlóság és fogyatkozásokat az ész és tudomány roppant vívmányai sem bírják legyőzni; de biztosan állíthatni, hogy míg a büntető bíróság egyszer téved, az esküdszék azt legalább tizszer teszi meg, tehát míg a büntető-bíróság egy embernek nem szolgáltatja ki az igazságot, az esküdszék azt legalább 10 embertől tagadja meg.

... + ...

— Egy a m. kir. igazságügyminiszter úr által kibocsátott körrendeletben az első folyamodású kir. törvényszéki elnökök s a telekkönyvi hatósággal fölruházott kir. járásbírók útastattak, miszerint a hitellekkönyvek használható állapotban való föntartása tekintetéből, minden már teljesen elrongyoltnak talált hitellekkönyv, vagy egyes telekkönyvi lap azonnal pótolandó, mi akként történik, hogy a telekkönyvvezető esetről esetre, a mint valamely bejegyzésnél egy elrongyolt lap kézbe kerül, erről az elrongyolt lapok felsorolása mellett a törvényszéknek jelentést tesz, mely ismét annak leírását elrendeli. A törvényszéknek ezen határozata, valamint a leírt új, egy a minden eshetőség végett érintetlenül elteendő elrongyolt eredeti lapon is kitüntetendő.

némileg orvosolják, mennyiben a munkaerők özpontosítottabb s teljesebb értékesítését lehetségesítik s sok iparosnak könnyelmű megtelepedését és üzlet-nyitását korlátozzák.

Szóljunk-e továbbá arról, hogy a fogyasztási-egyletek szükségtelenné teszik a még majdnem általánosan uralkodó sáfárkodást (Feilschen) az adásvevésben, mi által oly sok idő pazaroltatik, s mi számtalan esetben oka annak, hogy vagy az eladó vagy vevő csalatkozzék.

A fogyasztási-egyletek e mellett a köznép művelésére is hatnak, mennyiben a pusztán külszínre kényszerített portékákat és árukat a szolid és jó czikkektől megkülönböztetni tanítják; a kereskedésbe több erkölcsösöget hoz, a kölcsönös megrövidítésre, kijátszásra törekvést a termelők és fogyasztók között teljesen mellőzhetővé teszi, stb. Nem vonható végre kétségbe, hogy a kis kereskedésben mai napság elterjedt visszaélés hosszú időre hitelezni szintén szűkebb korlátok közé szorítatik a fogyasztási-egyletek által, mi az alsóbb osztályok pontatlanságát, gondtalanságát jelentékenyen mérsékli, több előrelátást és ildomosságot hoz a családi életbe s gazdaságokba s elvégre magára a nagy áru- és pénzforgalomra is jótékonyan hat.

A fogyasztási-egyletek története s különösen az ez irányban Angliában tett tapasztalatok, fényes tanulságul szolgálnak annak, hogy ez intézmény életbeléptetése egyike a leghathatósabb mozzanatoknak a modern társulási törekvések terére, sőt, mi több, egyike azon oszlopoknak, melyeken az egyesülés és asszociáció

De minthogy ezen, a törvényszék által hitelesített másolatoknak az elrongyolt s továbbra is gondosan megőrzendő hitellekkönyvek hű képmásának kell lenni, azért tehát ezekben az eredetiben levő bejegyzésekből misem hagyható ki, mi csak a külön betétek szerkesztésénél illetőleg a végleges telekkönyvek életbeléptetésénél lesz eszközölhető, a midőn az ebből még mindig keletkezhetséges visszaélések meggátolása végett, a telekkönyvi rendtartás 46. §-a értelmében, a már törölt bejegyzések kihagyása közhírre tétetni, s az e tekintetben lehető igények bejelenítésére határidő fog kitűzteni és ennél fogva, miután fönnjelzett eljárás minden egyes telekkönyvi lapnak időközben szükségessé vált lemosolása indokából nem alkalmazható, a telekkönyvi rendtartás 172. §-tól való eltérésmelyszerint a telekkönyvekből csak szóról szóra lemosolatok készíthetők és adhatók ki, meg nem engedhető.

— A kereskedelmi törvényjavaslat megbirálását kiküldött szakértekezlet ápril 11-én újból megkezdte tárgyalását s a biztspitási ügyletről szóló fejezet tárgyalását kezdte meg; előadó: Matlekovics Sándor. Az előadó vázolván a javaslat általános elveit, a részletek tárgyalásánál Matlekovics előadó előre bocsátja, hogy szerzővel egyetértőleg megfelelőbbnek találta a biztosítási ügyletről vonatkozó határozatoknak oly rendezését, melynél a közbiztosítás külön, az életbiztosítás is külön tárgyalatnék, s ennél fogva a 494. cikk helyett, mely biztosítást általában akarja definiálni, oly definiciót ajánl, mely csak a kárbiztosításra vonatkozik s következőleg hangzanék: „azon ügylet, melynél fogva valaki ellenérték kikötése mellett arra kötelezi magát, hogy bizonyos személynek az ezt valamely meghatározott esemény bekövetkeztével eső vagyoni hátrányt megtéríti, kárbiztosítás ügyletnek tekintetik. Az, ki a hátrány megtérítésére kötelezi magát, biztosítónak; az, kinek javára a kártérítés kikötetik, kedvezményezettnek; s ez utóbbi, ha a szerződést maga köti, biztosítottnak nevezetik.“ Horn a definicióból ki szeretné hagyatni a vagyoni hátrány kifejezést és csak hátrányról akarna szólni s pedig azért, mert attól tart, hogy ily kifejezés mellett a szerencsétlenség esetére történt biztosítások, melyeknél vagyoni hátrány nem bizonyítható be, lehetetlenek lesznek; ezen nézetében pártolja Ráth, míg Schnierer ellenzi; többek felszólalása után végre az értekezlet azon változással fogadta el a cikket, hogy a szerencsétlen esemény következtében eső kár térítendő meg.

A 495. cikk kimondja az elvet, hogy a biztosítás tárgya minden lehet, mi a kedvezményezettre nézve pénzben kifejezhető értékkel bír; e cikk ép úgy, mint a következő 496., mely a biztosítási ügylet érvényességének eseteit sorolja föl, csekély változással elfogadtatott. A 497. cz. megengedi, hogy a biztosítás harmadik személy érdekében, ennek tudta és megnevezése mellett, vagy nélkül köthető: e cikk azzal toldatott meg, hogy: ha a harmadik személy meg nem nevezetik, a kártérítés annak fizettetik ki, ki bebizonyítja, hogy érdekel bir; az előmutatja a kötvényt. A 498. cikk, mely harmadik személy részére kötött biztosításnál a megkötő személyt teszi felelőssé a díjért, helyesnek találtatott.

A 499. cikk a biztosítási ügylet érvényességéhez írásbeli szerződést követel; ily írásbeli szerződéssel egyenlőnek tekintetik a kézbesített bárca.

Az értekezlet többsége magáévá tette az elvet, hogy írásbelinek kell lenni a szerződésnek, de a cikk többi pontjaira nem döntött, hanem a tárgyalást a következő ülésre halasztá.

ezio segítségével a munkás-osztálynak mind realis, mind pedig morális emelkedése biztosítható, s hogy az erkölcs haszon, mely ez egyletekből ered, sokkal tartósabb és nagyobb annál, mint a mennyi anyagi — üzleti tekintetben éretik el segélyükkel.

A czimul irt egyletek képezik egyik főforrását, ugyszólva gyakorlati iskoláját az önsegélyezési szellem kifejlése s erősödésének; ezek fejlesztik az értelmiséget, a polgári önbecsérzetet, mi nélkül tartós és egészséges állami élet sem gondolható.

Jótékonyan hatnak ez egyletek az alsóbb s különös munkás-osztályok takarékosági hajlamának s munkasztönének szilárdulására, a könnyelmű adósságtévéstől idegenkedés fokozása, a családi erény s élet tisztasága biztosítására, mit a tapasztalatok igazolnak elannyira, hogy ez irányban a fogyasztási-egyletek védelemre legkevésbé sem szorulnak.

Megannyi ok és érv arra nézve, hogy a városunkban még mult évben megpendített fogyasztási-egylet létesüljen; tegyünk félre e részben minden álszemérmét, hiúságot, s igyekezzék úgy gazdag, mint szegényebb sorok minden polgártársunk a czélbavett egylet létesítése által a nálunk ugy is megingatott társadalmi rendet helyreállítani, s a mi, azt hisszük, legbecsesebb, általa, a jövő nemzedék, az utókor háláját kiérdemelni.

Z. Z.

Az igazságügyminiszterium működése.

(Folytatás.)

III. Büntető jog. Az 1867-iki állapot rövid ismertetése után a munkát következőleg szól:

„Az igazságügyi miniszter a reformot e téren haszthatlanul szükségesnek látván, azon bizottságot, a melyet a polgári törvénykezés javítása végett 1867. ápril 4-én alakított, főlászlította egyszersmind arra, hogy munkálkodását a büntetőjogra, különösen az 1843-ki javaslatok átvizsgálására is kiterjessze. A bizottságnak egyik alosztálya, a melynek e munka főladatává tétetett, eljárta eme megbízatásában, és javaslatát benyújtotta a miniszternek.

Az igazságügyminiszter azonban nem tartotta ezen munkát a törvényhozás elé terjeszthetőnek, s ezért azonnal megtette az előleges lépéseket egészen új, rendszeres munkálatoknak és pedig külön a büntető törvénykönyvnek, külön a büntető eljárásnak, és a börtönrendszernek kidolgozására.

A büntető törvénykönyv javaslatának kidolgozására Csacskó Imre kir. táblai bíró nyert az igazságügyminiszter 1867. október 20-án 935. sz. a. kelt rendeletével megbízást. A terv azonban, melyet indokolva benyújtott, a miniszterium legiszlátív osztályának 1869. évi november 8-án kelt jelentése folytán el nem fogadtatván, a miniszter a következő évben Csemegi Károly miniszteri tanácsost bizta meg a javaslat készítésével. Miután azonban a megbízott miniszteri tanácsos még ugyanazon évi október havában az államtitkári teendőik vitelével is megbízva lett, később pedig államtitkárrá nevezetett, s ennek folytán ideje a miniszterium igazgatásai teendői és a kir. bíróságoknak időközben megindult szervezése által majdnem teljesen igénybe vétetett: a javaslat elkészítésével kezdetben csak lassan haladhatott. Jelenleg azonban a tervezet már egészen elkészült.

A büntető eljárás előkészítése végett az igazságügyminiszter Szilágyi Dezső osztálytanácsost 1870 évben Angliába küldötte ki oly utasítással, hogy az angol büntető eljárást, különösen azon részét, mely az esküdt-székek előtt foly le, ugyisintén a büntető igazságszolgáltatás gyakorlására vonatkozó intézményeket a gyakorlati életben tanulmányozza. A kiküldött terjedelmesebb jelentésben adott számot észleletei és tapasztalatairól.

Ezen előkészületek mellett azonban a büntetőjog és különösen eljárás égető hiányainak orvoslása számos rögtöni intézkedést kívánt, így a testi büntetés eltörlésére vonatkozó 1871. LII. törvénycikket és a rendeletek egész sorát, a melyek szintén részletesen ismertetve vannak. Meg van említve az új kir. bíróságok életbelépte után a büntető eljárás gyökeresebb orvoslására a szóbeliség és közvetlenség alapjain készült és még most is a képviselőház előtt fekvő javaslat, a mely azonban időközben a bíróságok legnagyobb része által zsinormértékül elfogadtatván, a gyakorlatba áment.

Ismertetve vannak továbbá a fegyintézetek szabályozására vonatkozó rendeletek; és azután különös részletességgel az 1848-iki sajtótörvény visszaállítására, az esküdtszéki eljárásra stb. vonatkozó intézkedések. — Végül a katonai büntetőjog és eljárás átalakítása végett a közös hadügyminiszterrel kezdett, de eddigelé sikerre nem vezetett tárgyalások vannak megemlítve.

IV. Az igazságszolgáltatás közegei. Ez képezi a munkát legterjedelmesebb fejezetét, a mennyiben az igazságügyminiszterium működése csakugyan ezen a téren is mutatja föl a legnagyobb tényleges eredményeket. Mindenekelőtt az erdélyi bíróságoknak 1867-ben a választások útján történt újjászervezése, továbbá az erdélyi legfőbb törvényszék főlászlítása van megemlítve. — Azután jönnek a polgári törvénykezési rendtartás által a bírói szervezetben történt változások, különösen a kir. kuria és kir. táblák újjászervezése, és a nagyszebeni fő-törvényszék főlászlítása van megemlítve.

Az ezen törvény végrehajtására vonatkozó munkálatok részletesebben vannak tárgyalva; s egyúttal a felsőbb bíróságok létszámának későbbi szaporítására vonatkozó későbbi (1870-dik XVI. és 1871-dik XII.) törvények is megemlítve. Ismertetve vannak a külön bíróságokra, vagyis az erdélyi urbéri törvényszékekre, a kir. vegyes bíróságokra, a pénzügyi törvényszékekre és a pesti és temesvári főszékesbíróságokra vonatkozó intézkedések is, valamint a katonai bíróságokra nézve előterjesztett és visszavont törvényjavaslat sorsa is. Ezzel kapcsolatban vannak megemlítve a főállók katonai bíróságok hatáskörének szabályozására és az országos katonai törvényszékek főlászlítására vonatkozó egyes intézkedések.

A leg részletesebben vannak azután tárgyalva a bírói szervezet újjáalakítására, különösen az első folyamodású kir. bíróságok szervezésére vonatkozó törvények, névszerint az 1869. IV., 1871. VIII., IX., 1871. XXXI., XXXII., valamint az ezek végrehajtására szükséges munkálatok. Ismertetve van a Fiume részére felállított törvénykezési provizórium is, továbbá a kir. ügyészségek (1871. XXXIII.), s azután a bírói végrehajtók (1871. LI. törvénycikk) intézményének felállítására, valamint a közjegyzőségre és az ügyvédségre nézve kidolgozott törvényjavaslatok, sőt az ügyvédség eddigi viszonyainak szabályozására kibocsátott rendeletek is.

Kereset leszállításáról.

Vonatkozólag a törv.-széki csarnok 52/1873. lapjára.

Verbóczy, ott, hol a condescensióról szóló értekezést bevégzi, azt mondja, hogy: emlékezik arra, miszerint egyetlen betű hiánya, vagy egy szó kihagyása miatt a kereset — causa — condescendáltatott.

V.-Hunyadon a Koos nevezetű fogadó korcsomárlási joga ellen emelt productionalis perben épen e történt: A kir. adomány levél szövegéből e szócska: „ne,“ kimaradván, így ment be a szokott záradékba: „educillare autem“ — ausit. S mert a statutiókor is ellenmondás nem történt: a kir. fiscusnak, mint földesúrnak, productionalis pere condescendáltatott.

De a keresetek többé nem fognak condescendáltatni, mert e szót: „kereset leszállítása,“ mint értelemzavarót, illetékes tekintélyek az ítélet szövegében használatni nem engedik.

Nem feladatom e szónak védelmére föllépni; de mégis meg kell adnom, hogy e szó: „condescensio“ — leszállítás — uralma alatt is sok ítélet correcte szövegeztetett. S régibb magyar emberek annak használatát annyira bevették, hogy tyroc. juris Ung. szerint aval különböző módon éltek.

A Hármaskönyv II. része 82. tit. szerint, ha a citatio oly hiányos volt, hogy a bíró arra határozott ítéletet biztosan nem hozhatott, a keresetet leszállította. S ezen leszállítás azt tette, hogy érdemében semmit nem ítélt.

Ha a felperes hiányos keresetét letette: azt ő leszállította.

A táblai utasítás 60. §., ha egy kereset 12 éven keresztül nem folytatottatott s a peres felek egyike, vagy másika meghalt, a kereset az örökökre volt leszállítandó.

A 70. §. szerint „ex incompetencia inctoratus,“ a felperesség leszállítható. S hogy a leszállítás ne érvényesíthetessék: ügyvédi visszahívás mellett a levata kiegészítettet a 70. §. szerint.

A 71. §. szerint az evocatio tenum szállíthatott, azért, mert felperes általános kitételekkel élven: nem jelezte, hogy rövid, vagy hosszú per eljárást szándékozta bevezetni.

Az Aprob. const. IV. r. 39. art. a pereknek a másra való leszállításáról határozottan és már magyarul rendelkezik.

Ha 100 frtról szóló keresetemet 99 frtra szállítom le, hogy fejezzem ki magamat szabatosan?

Párizspapai, az igaz, nem ismerte a „condescendo, codescensio“ szót; de ismerte a „leszállítom“ szó használatát.

Miből azt következtethetni, hogy ezen szó: keresete „leszállíthatik,“ az erdélyiek szótárából csak ismételt határozatok folytán törölthetetik le.

V. H.

Non eadem omnibus esse justa et iniqua.
Sed omnia majorum institutis iudicari.

Magyarországon döntő tekintélyek azt állítják, hogy a hagyatékok, mint jogi személy, „ügygondnok“ által nem képviselhetők. Mint ezt az 1873. törv.-csarnok 149. lapján láthatni.

Nem lehet czélem e tekintélyeknek ellentmondani, hanem szembeállítom az Erdélyben hatályos bírói polg. törv.-könyv 811. §-át, mely határozottan rendeli: „Ígényeiket a hitelezők a tömeg ellen beadhatják, és kérhetik, hogy annak képviselőjére egy gondnok nevezessék. 547. §-t.“ Az örökösnek elfogadása előtt a hagyatékok úgy tekintetik, mintha még a megholt birtokában volna.

Ezen ellentétes elvek mellett a megállapodást a közeljövő kimutatja, mikor többé nem törvényről, hanem törvény szerint vitatkozhatni.

Addig pedig csak megjegyzem, hogy Erdélyben a felperes rendszeren nem mindig törődik a törvény e szabványával — t. i. adtak-e be az örökösök örökös nyilatkozatot, vagy nem? a keresetet a hagyatéki tömeg ellen beadja, s kéri, hogy annak képviselőjére egy különös gondnok nevezetné ki.

Czélem ezúttal csak az, hogy a következő kérdést emeljem ki: „a cselekvényi gondnok kinevezésével kell-e egyidejűleg hirdetményt kibocsátani?“

Feleletem: Nem szükséges, mert a ptk. 811. §. ezt nem rendeli.

Az ügygondnok kinevezését szabályozó 268. §. meghatározza azon 3 esetet, melyekbe a következő §-ban előírt hirdetmény kibocsátandó; de a hirdetményt már a 265. §. utolsó kikezdése esetére sem írja elő.

Az örökösök érdekében sem lehet szükséges a hirdetmény közzététele, mert alperes azon ellenvetésére, hogy ügygondnok általi beperesítésnek nincs helye, míg felperes kinem mutatja, hogy örökösi nyilatkozat nem adatott be, felperesnek kell kimutatni azt, hogy keresetét helyesen indította az által, hogy örökösi nyilatkozat nem adatott be.

S ha valaki csak azt mondaná, hogy a hirdetmény kibocsátása „non de necessitate sed solum de bene esse“ megtehető: arra csak mondanám, hogy ez nem kérdés.

S nehogy valaki e nézetért fellobanva, azt mondja: hogy egyebet tapasztal s egyebet hall a czikk írótól — vegye megnyugvásul, hogy egykoron még a híres ország-directora Gál is habozva jutott a megállapodásra. Ugyan-is azon kérdésre, hogy b. Weselényi beperesíthető s minő alapon? tagadó felterjesztést tett ugyan, de a fogalom keresztülhuzott első soraiiban ellenkező védelemre indult volt, mely ingadozó nézetét a registrans látván, keserűségében következő szavakra fakadott: „Mit értünk el: az ország-directora a hazai törvényekben ugy kalandoz, mint az üres hordóban a dugó.

V. H.

Törvénykezési értesítő.

T. K. úrnak Csapón. A végrehajtás fogantositva van s az igény hirdetmény kitűzése iránt az illető végrehajtót ismételtén is fölkértük. — D.-nek ügye a kir. ítélő táblán áll, volt alkalmunk meggyőződést szerezni annak mielőbbi előadatása felől. — K. Gy. B. Pest. Ügye 2340. szám alatt ment föl a kir. curiához. — F. K. úrnak B. Pest. A bekebelezés fogantositatott, előbb a régi terheket kellett kikebelezettni; az ügy teljesen rendben van.

Figyelmeztetésül.

Többen fordulnak hozzánk ügyökbeni tudakozódás végett bérmentetlen levelekkel; azt hisszük, ha bizonyos szolgálatot teszünk egyik s másik ügy mibenállása ismertetése által, legalább megérdemelnők jutalom fejében, hogy fizetetlen levelekkel ne ostromoltassunk: ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy jövőre bérmentetlen leveleket egyáltalában nem fogadunk el.

A műkedvelő előadás.

(B. G.) Műkedvelőkre nézve — kevés kivétellel — a színpad, bizonyos tekintetben, kinpadnak tekinthető; a hosszas, tartozkodó félelem, a lámpaláz különböző stadiumai, a tremá hidege, mint megannyi ijesztő daemonok, hatalmas harcztól vívna a jótekonyság angyalokai és — valljuk be őszintén — az ambitio ragyogó, csillogó madarával. A jók és nem rosszak végre is győzedelmeskednek a visszariasztó törekvéseken s ekkor kész a műkedvelő előadás, mely a műkedvelőkre nézve csak akkor élvezet, ha már elvégződött; de nem így a közönségre nézve, a közönség az előadás folyama alatt élvez és az élvezetet — legtöbb esetben — nem az előadott darabban, hanem a szereplők játszásában keresi.

A mult szerdai műkedvelő-előadás szép és nagy közönséget gyönyörködtetett; gyönyörködtetett — mondjuk — mert nem remélt sikerrel folyt le. A közönség a leg-szigorubb és legelnézőbb bíráló, nála e két szélsőség uralkodik a kritikában, s ezzel az előadással meg volt elégedve.

Daczára az esőnek — mely talán a fennemlített kis daemonokkal szövetekezett — az Apolló-kertbeli szinkör zsúfolásig megtelt; a közönség mind a jótekonny czél, mind a művészi törekvés iránt nagy érdeklődést tanusított.

Az első darab: „A légyott“ című vígjáték volt. Ábrányi Emiltől. Lázár Róza, Lázár Luiza és Lázár Giza kisasszonyok; Péterfi Gyula, Staibl Antal és Klein Gyula urak működtek benne. Az előadás szép sikerében mindenik szereplőnek érdeme van; mindnyájan nagy igyekezettel és ahoz méltó sikerrel játszottak; Lázár Róza k. a., kit ezúttal másodszer láttunk az ingatag deszkákon, szép tehetségéről győző meg közönségünket. Kellő nyugodtsággal, helyes hangszíjyozással játszott, sőt ezúttal játékában több lélek, több tűz volt észrevehető, mint első föllépte alkalmával. A közönség nem volt fukar a dicséretben, mindenik szereplőt tapsaival jutalmazta.

A második darab: „Cholera, vagy női szeszély“ volt, Kövér Lajostól. Ebben Szentgyörgyi Nina, Biás Róza kisasszonyok; Gáspár Antal, Staibl Antal és Klein Gyula urak működtek. Az előadás összességétől, mindenik szereplő sikerrel játszott; Staibl Antal úr első és második szerepében, a két egymástól teljesen elütő jellemet igen helyes felfogással különböztetette meg. Gáspár Antal úr otthonossággal és jó felfogással játszta szerepét.

A felvonás közét egy, alig pár nap alatt összeállított műkedvelő-zenekar töltte be; a zenekarban — két fuvola kivételével — mind vonóhangszereken működtek s ezért nem lehetett elég erős, teljes a zenekar; mind en-

nek daczára az eljátszott három zenemű élvezetét nyújtott s eléggé meggyőzhető az érdeklődőket a felől, hogy Maros-Vásárhelyen kevés erélyességgel, kevés táradssággal és rövid idő alatt igen jó műkedvelő-zenekart lehetne összeállítani.

Ez előadással egy időre vége is szakadt a műkedvelők működésének, mely a mellett, hogy szellemi élvezetet nyújtott a közönségnek, a jótékony czélokra is tetemes anyagi hasznót eredményezett; a most leírt előadás a városunkban építendő állandó színház alapja javára tartatott s — mint a közlendő kimutatásból ki fog tűnni — szép összeggel gyarapította a tőkét.

Az erdélyrészi reformátusok idei közgyűléséről.

Említettük, hogy az erdélyrészi reformátusok közgyűlése mult vasárnap, április 12 kén nyílt meg. Jelen cikkünkben a gyűlés főbb mozzanatairól teszünk lapunk teréhez mért rövid ismertetést.

Első nap a megnyitó-ülés volt, ezután a második ülés, gr. Mikó Imre elnöklele alatt, szép számú tagok jelenlétében, április 13-án.

A gyűlés nevezetesebb első tárgya a nagy-enyedi ev. ref. főiskola ügye volt.

A nagy-enyedi ev. ref. főtanoda ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság jelenté, hogy a főiskola vagyonaat kezelők elnézése, számolatok hiánya és járatlan gazdálkodás miatt sok visszaélés követtetett el. A közgyűlés e bizottság jelentését és a jövőben leendő gazdálkodásra vonatkozó javaslatát egy bizottságnak adta át megvizsgálás végett.

A Teleki-könyvtár ügyében az oktatási miniszter körülményes tudósítást kíván a testülettől; e tudósítás megtételére szükséges adatok beszerzésére bizottság küldetett ki.

Ezután ama nevezetes kérdés merült fel, mely már a mult közgyűlésen oly hosszas és gyakran szenvedélyes vitára adott alkalmat; e kérdés, hogy Kolozsvár városnak, mint egyházmegvének, főgondnok választassék. A kérdés eldöntését hosszas és érdekes vita előzte meg; Kolozsvár részén, mint egyházmegye mellett, szólt és indítványt tett b. Kemény Gábor; szólt még Gyarmathy Miklós, Szász Béla; ez indítvány ellen többek közt Nagy Péter püspök. Végre szavazásra került a dolog s 92 szavazattal 34 ellenében a b. Kemény Gábor indítványa fogadtatott el, hogy t. i. Kolozsvár város, mint egyházmegye tekintessék és a többi egyházmegyéekkel egyenlő jogokban részesíttessék.

A mult évi közgyűlésen, a jus dispensandi kérdésére teendő véleményadásra kinevezett enquette-bizottság jelentése és Dr. Kolozsvári Sándor törvényjavaslata egy kisebb bizottságnak adatott át véleményadás végett.

A kerületi közgyűlés ideje állandóan pünköst utáni első vasárnapra ítéltetett; a hely nem állandósított. Jövő évre Kolozsvár tüzetett ki.

Ezután a sepsi-szt-györgyi tanodának zjra szervezése került szönyegre. Egy kinevezett bizottságnak tervét, mely szerint a tanoda 4 gymn. osztályra rendeztetnék s az erre megkívántató és jelenleg hiányzó 3100 frt — estélyek, bálók jövedelméből és a háromszéki egyházakra kiróva szereztetnék meg; az ig. tanács áttette a tanügyi bizottsághoz. Ennek ajánlata: Az elemi osztályok 3. és 4. osztályait meghagyja. Előkészítő osztályt állít a vidékről jövő tanulók számára. 2 rendes-, 2 segéd-tanárt és tanítókat ajánl munkaerőül.

A Teleki-téka ügyében kiküldött bizottság következő teendőket állít meg: a Teleki-könyvtár kérdésének története a közoktatásügyi miniszternek küldessék meg s Orbán Balázs által az egyházi főhatóságra szórt rágalmak határozottan útasítottassanak vissza ez alapon. Az ig. tanács a végrendelet értelmében kezdje meg a sáper attentatio gyakorlását. Mindent kövessenek el a végre, hogy ez ügy békés úton intéztessék el. A végrendeletnek a könyvtárra vonatkozó pontjai és az ügy eddigi története nyomtatásban közzé teendő.

A bizottság ez előterjesztése elfogadtatott s az ügy békés úton való elintézésére háromtagu bizottság kére-tett fel.

A m.-vásárbelyi ref. főtanodánál a latin nyelv és mennyiségtani tanári tanszék betöltésére a szavazás eredménye lett, hogy Koncz József 124 szavazatból 94, Pál Károly 117 szavazattal, előbbi a latin nyelv, utóbbi a mennyiségtani tanszékre megválasztott. A m.-vásárhelyi főtanoda főgondnokává: b. Bánffy János helyébe: Dr. Antal László 122 szavazatból 103-al, a marosi egyházmegyébe algondnokká 67 szavazattal; a sztyeggyörgyi egyh. megyébe Zatureczki G.; a kolozsvári egyh. m. főgondnokává Lucze Mihály; a szilágy-szolnoki e. m. két algondnokává: b. Wesselényi Miklós és Györfi Lajos választattak meg.

A nagy-enyedi tanítóképezde újjászervezését tárgyazó javaslat elfogadtatott.

Mi hir külföldön?

Németország. A katonai törvényjavaslat, mely oly izgatottságban tartja a kedélyeket, végre megoldatott és pedig, mint előre hittük, a kormányra nézve kedvezően. A kormány (érted Bismark) buzamosb időn át fáradozott egy compromissum létrehozásán, minek folytán az általa követelt béke-létszám hét évre engedélyeztetik. Mult szombaton volt a döntő minisztertanács, mely után a császár hosszabb ideig értekezett a hadügyminiszterrel, ki rövid időközök után kétszer ment Bismarkhoz. Vasár-

nap tudatá a császár a miniszteriummal végelhatározását. A dolgok ily állásánál a birodalmi gyűlésben 250 szavazatnyi többséget számítanak.

Franciaország. Az egyes pártok folytatják izgatásait a parlamentben és azon kívül. A legitimista képviselők egy része Versaillesben tölté a húsvéti ünnepeket, bevárva Frohsdorfi úrnak megérkezését s újabb parancsolatait. Orleanista körökben ismét erősen vitatják a centrumok egybeolvasztásának kérdését, mely által természetesen a párisi gróf nyerne hathatós támaszt.

A köztársasági párt minden erővel oda működik, hogy a nemzetgyűlés föloszlattassék és így a szeptennium a köztársaság végleg proclamálása által megerősíttessék.

Az orleanisták arra számítanak, hogy a tanács al-elnöki székére — s ha Mach Mahon 1880. előtt megtalál halni, a köztársaság elnöki székére Aumalé herczeg jusson. A nemzetgyűlés és más erélyesen foglalkozik katonai ügyekkel; a párisi, lyoni várépítkezések nagy buzgalommal folynak.

Olaszország. A király, ki a kormányjubileuma után Nápolyba utazott, pár napra ismét visszatért Rómába, hogy innen Flórenczbe utazzék. A kormány és a saumarinói köztársaság közt vita támadott, mert a riminii alpräfect a kis szabad állam határain rendőroket és katonákat állítottatott fel. E vita azonban már mellőztetett s a kormány visszahívtá rendőreit és katonáit.

Spanyolország. Csend uralkodik; mult hó 28-án a karlisták halottaik eltemetése végett három napi fegyverszünetet kértek, mely azonban, ugy látszik, április 6-ig meghosszabbított. — Legújabb hírek szerint Seranno Madridba utazott s a fővezérséget Conelia tbnok vette át.

Oroszország. A czár május elsején testvére: Konstantin, fia: Alexis és Gorcsakow herczeg kíséretében Berlinbe s innen hűga: Vera, Konstantinove nagy fejedelemné lakodalmára Stuttgartba utazik, azután meglátogatja az angol udvart, innen pedig az emsi fürdőbe utazik s csak június 5-én tér vissza fővárosába.

Az orosz kormány mult évben kezdé meg a dubnoi és ossowiczi erődök építését, melyek főkép Ausztria ellen voltak irányozva; most egyszerre fölhagytak az építéssel, állítólag pénzhiány miatt, valóban talán azért, mert a viszony Ausztriához kedvező módon változott meg; osztrák-magyar részről is fölhagytak a galicizai erődök tovább építésével.

Vegyes hírek.

— A kolozsvári ev. ref. egyházkerületi közgyűlésen Koncz József és Pál Károly m.-vásárhelyi ev. ref. főiskolai segéd-tanárt ugyanezen főiskolához rendes tanárrá választák; első a classica literatura, másodikat a természet- és mennyiségtan székére.

— Következő nyilvános végtárgyalások vannak kitűzve a helyi kir. törvényszéknél: április 24-ére Madaras Imre és társai sulyos testi-sértés bűnügye; Serekuetz Petru sulyos testi-sértés bűnügye; április 25-re Deák István és társai sulyos t. sértés b. ü.; Isán László lopás b. ü.; Marosán János lopás b. ü.

— Tegnap temették el Reich Lajos kir. törvényszéki irodatisztnak hirtelen elhalt 11 éves fiát, Reich Gyulát. Az elhunyt fiucsák számos rokon, a polgári iskola növendékei, mint tanulótársat és számos résztvevő jó ismerős kísérte ki örök nyugalomra, a róm. kath. temetőbe. Béke poraira!

— Városunk szépítésére nézve a Kazinczy-utcában örömmel látjuk a kezdeményezés jeleit, néhány, nem régen oda ültetett fiatal facsemeterében. A fák a Sáros- és Kazinczy-utca közt levő dombra vannak ültetve; oda ültetni még elég könnyű volt, — azt hisszük, hogy megőrizni őket kissé nehezebb lesz, mert nálunk az így szabadon kiültetett fák egyáltalán nem igen nagy kiméletben és gondozásban részesülnek.

— Számos verekedés történik városunknak Marosszentgyörgy felől levő határa körül. A közel levő falvak lakói pálinka és szesz vásárlására a marosszentgyörgyi határon, városunk határához közel levő útszéli korcsmába járnak s a maros-vásárhelyi szeszárusok részint boszuból, részint a szándékolt vásárlás megakadályozása végett a falusiaknak útját állják, miből gyakran igen szomorú eredményü verekedés fejlődik ki. Ha más módon nem, legalább az által lehetne segíteni e bajon, ha a verekedés okozói a lehető legszigorubb vizsgálat és büntetés alá vonatnának.

— Új bolt nyílt a nagyközben, a helyi ev. ref. főiskola épületében. Ferencz Károly fűszer- és vegyes-kereskedését, bár nem épen piaczos helyett van és alig egy pár nap óta nyílt meg, már is számosan keresik föl, alkalmasint az áruk jutányossága és jó minősége miatt. Ohajtjuk, hogy a vásárlók szaporodására nézve minél rövidebb ideig tartson a kezdet nehézsége.

— Az „Erdélyi kereskedelmi és hitelbank“ 1874. január—március negyedévi üzletforgalma:

B e v é t e l:

Pénztárkészlet 1874. január hó 1-én	31744 frt 02 kr.
Váltóüzlet	
befizetett váltók	188194 frt 96 kr.
viszleszámitolt	
váltók	12200 frt — kr.
200394 frt 96 kr.	
Zálogüzlet	
visszafizetett előlegek érték-	
papirokra	13617 frt — kr.
visszafizetett előlegek más tár-	
gyakra	12071 frt — kr.
25688 frt — kr.	

Takarékpénztári betétek	61460 frt 95 kr.
Kibocsátott pénztári utalványok	400 frt — kr.
Eladott ért. papirok-, arany- ezüst-pénzek, stb.	54519 frt 13 kr.
Idegen bankoktól kapott előlegek	138220 frt 54 kr.
Személy-számlákon befizetések	117210 frt 11 kr.
Zálogárverezési többlet	67 frt 01 kr.
Kamatok és jutalékok	13699 frt 97 kr.
Megtérített költségek	106 frt 78 kr.
Összesen	643511 frt 47 kr.

K i a d á s:

Váltóüzlet:

leszámitott váltók	153349 frt 77 kr.
beváltott elfogadványok	3500 frt — kr.
beváltott viszleszám.	
váltók	30650 frt — kr.
187499 frt 77 kr.	
Zálogüzlet	
adott előlegek ért.-papirokra	7483 frt — kr.
adott előlegek más tárgyakra	7725 frt — kr.
15208 frt — kr.	
Takarékpénztári betétek visszafizetése	82789 frt 42 kr.
Beváltott pénztári utalványok	400 frt — kr.
Vásárolt ért.-papirok, arany- ezüst-pénzek stb.	70654 frt 13 kr.
Kifizetett osztalék 1870., 1871 és 1872. évről	37 frt — kr.
Idegen bankoknak visszafizetett előlegek	129001 frt 63 kr.
Személy-számlákon kifizetésünk	123530 frt 33 kr.
Kifizetett választmányi illeték és tisztviselői jutalék	7690 frt 33 kr.
Zálogárverezési többlet	1 frt 08 kr.
Kamatok és jutalékok	11612 frt 23 kr.
Tiszti fizetések és más költségek	5392 frt 90 kr.
Pénztármaradvány 1874. márcz. hó 31-én	9694 frt 65 kr.
Összesen	643511 frt 47 kr.

Bevétel:

611767 frt. 45 kr.

Kiadás:

633816 frt 82 kr.

Forgalom:

1.245584 frt 27 kr.

Pénztári bevétel:

439515 frt 12 kr.

Pénztári kiadás:

461564 frt 49 kr.

Pénztári forgalom:

901079 frt 61 kr.

Forgalmi főösszeg 2146663 frt 88 kr.

Maros-Vásárhelytt, 1874. márczius hó 31-én.

Tauszik B. Hugó,
h. titkár.

Göldner Nándor,
pénztárnok.

Mentovich Elek,
könyvelő.

Hálanyilatkozat.

Korán elhunyt férjem: Hints ifj. Dániel hálálával ért megrendítő csapás után a maros-vásárhelyi takarékpénztár igazgatósága: kir. tanácsos mlgos Zarándi Knöpfler Vilmos úr, mint igazgató és gyógyszerész tekintetes Jeney Albert úr, mint aligazgató s az összes igazgató-választmány sebzett keblemnek s hat árvámnak nyújtott azon segély által, melyszerint néhai férjem, volt takarékpénztári pénztárnok, temetése költsége és kegyadomány czim alatt kiutalt s nekem valósággal kézbesített 200 — két száz forint által enyhülést nyújtott; a miért saját s hat árvám nevében mind az igazgató uraknak, mind az igazgató-választmány nagyon tisztelt tagjainak hálás köszönetet nyilvánítok

Maros-Vásárhelytt, 1874. április 17-én.

Özvegy Hints ifj. Dánielné saját és hat árvája nevében.

Bécsi tőzsdei árkelet.)

(április 17.)

5% metallique	69.25
5% nemz. államkölesön	73.50
1860. államkötvény	103.50
Bankrészevény	566.—
Hitelrészevény	206.75
London	111.85
Ezüst	105.10
Arany	—
Napoleon arany	897.—
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	73.50
" " " temesi	73.50
" " " erdélyi	71.50
" " " horvát-slavon	75.50

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogi rész vezetője Kuti Albert.